

Een plan van aanpak met 10-punten voor de huidige informatiecrisis

Gepresenteerd op de conferentie over vrijheid van meningsuiting door de Nobelprijswinnaars van 2021, Maria Ressa en Dmitry Muratov, in het Nobel Peace Center op 2 september 2022 in Oslo

Wij doen een oproep voor een wereld waarin technologie in dienst staat van de mensheid en waarin ons mondiale openbare domein mensenrechten boven winst stelt.

Op dit moment wordt het enorme potentieel van technologie om onze samenleving vooruit te helpen ondermijnd door het bedrijfsmodel en het ontwerp van de dominante onlineplatforms. Maar we herinneren alle machthebbers eraan dat werkelijke menselijke vooruitgang wordt bevordert door technologie te gebruiken om de rechten en vrijheden voor iedereen te verbeteren; niet uit het opofferen daarvan voor de rijkdom en macht van enkelen.

Wij roepen democratieën die rechten respecteren op om zich bewust te worden van de existentiële dreiging waarbij informatie-ecosystemen worden verstoord door een bigtechbedrijfsmodel dat volkomen gericht is op het verzamelen van gegevens en aandacht van mensen, terwijl dat serieuze journalistiek ondermijnt en het debat in de samenleving en de politiek polariseert.

Wanneer feiten optioneel worden en het vertrouwen verdwijnt zal het niet langer mogelijk zijn om de macht ter verantwoording te roepen. We hebben een openbare ruimte nodig waar het bevorderen van vertrouwen met een gezonde uitwisseling van ideeën hoger wordt gewaardeerd dan bedrijfswinsten, en waar strenge journalistiek door de ruis heen kan breken.

Een groot aantal regeringen over de hele wereld heeft de hebzucht van deze platforms benut om de macht te grijpen en die te consolideren. Daarom vallen ze ook de vrije pers aan en muilkorven die. Het is duidelijk dat deze regeringen niet te vertrouwen zijn als het gaat om het aanpakken van deze crisis. Maar dat betekent niet dat we onze rechten in handen moeten leggen van technologiebedrijven die een defect bedrijfsmodel in stand willen houden dat actief desinformatie, haatzaaien en misbruik bevordert.

Het resulterende giftige informatie-ecosysteem is niet onvermijdelijk. De machthebbers moeten doen wat in hun vermogen ligt om tot te werken naar een wereld waarin mensenrechten, waardigheid en veiligheid voorop staan, onder meer door wetenschappelijke en journalistieke methoden en beproefde kennis te beschermen. Om te komen tot een dergelijke wereld op moeten we:

een einde maken aan het bedrijfsmodel dat stoelt op monitoring-voor-winst

De onzichtbare 'bewerkers' van het huidige informatie-ecosysteem zijn de ondoorzichtige algoritmen en aanbevelingssystemen van techbedrijven die ons volgen en gepersonaliseerde suggesties doen. Ze versterken vrouwenhaat, racisme, haat, onzinwetenschap en desinformatie en bewapenen elke maatschappelijke breuklijn met

meedogenloze monitoring om de 'betrokkenheid' te maximaliseren. Dit bedrijfsmodel met monitoring-voor-winst als uitgangspunt is gebouwd op het bedrog van onze veronderstelde toestemming. Maar ons dwingen om te kiezen tussen het toestaan dat platforms en gegevensmakelaars zich tegoed doen aan onze persoonlijke gegevens, of ons uitsluiten van de voordelen van de moderne wereld, is gewoonweg geen keuze. De enorme machinerie van monitoring door bedrijven is niet alleen een schending van ons recht op privacy, maar staat ook toe dat onze gegevens tegen ons worden gebruikt, wat onze vrijheden ondermijnt en discriminatie mogelijk maakt.

Dit onethische bedrijfsmodel moet wereldwijd worden ingeperkt, onder meer door een einde te maken aan monitoringreclame waar mensen nooit om hebben gevraagd en waarvan ze zich vaak niet bewust zijn. Europa heeft een begin gemaakt met de Digital Services and Digital Markets Acts (Wet inzake Digitale Diensten en Wet inzake Digitale Markten). Nu moeten deze worden gehandhaafd op een manier die platforms dwingt de risico's in hun ontwerp uit te sluiten, de giftigheid van hun algoritmen te minimaliseren en gebruikers echte controle te geven. Privacy- en gegevensrechten, die tot op heden grotendeels fictief zijn, moeten ook naar behoren worden gehandhaafd. En adverteerders moeten hun geld en invloed aanwenden om hun klanten te beschermen tegen een techindustrie die mensen actief schade berokkent.

een einde maken aan technologiediscriminatie en mensen overal gelijk behandelen

Wereldwijd opererende techbedrijven bieden mensen ongelijke rechten en bescherming, afhankelijk van hun status, macht, nationaliteit en taal. We hebben de pijnlijke en destructieve gevolgen gezien van het falen van techbedrijven om overal evenveel prioriteit te geven aan de veiligheid van alle mensen. Bedrijven moeten wettelijk verplicht worden om in elk nieuw land waar ze actief willen worden de risico's voor de mensenrechten grondig te evalueren, en daardoor adequaat inzicht te verwerven in zowel de taal als de cultuur. Ze moeten ook gedwongen worden om hun achterkamertjesbeslissingen over contentmoderering en algoritmewijzigingen openbaar te maken en een einde maken aan alle speciale uitzonderingen voor degenen met de meeste macht en bereik. Deze veiligheids-, ontwerp- en productkeuzes die miljarden mensen aangaan kunnen niet worden overgelaten aan bedrijven. Regels voor transparantie en verantwoording zijn een essentiële eerste stap om het internet terug te winnen voor het algemeen belang.

onafhankelijke journalistiek versterken als tegengif tegen tirannie

Bigtechplatforms hebben krachten ontketend die onafhankelijke media verwoesten door onlinereclame op te slokken en tegelijkertijd een door technologie gevoede tsunami van leugens en haat mogelijk te maken die feiten overspoelt. Om feiten een kans te geven moeten we een einde maken aan de versterking van desinformatie door techplatforms. Maar dat alleen is niet genoeg. Niet meer dan 13% van de wereldbevolking heeft toegang tot een vrije pers. Als we de macht ter verantwoording willen roepen en journalisten willen beschermen, moeten we ongeëvenaard investeren in echt onafhankelijke media die ter plaatse blijven of in ballingschap werken, en die de duurzaamheid ervan waarborgen en tegelijkertijd de naleving van ethische normen in de journalistiek stimuleren.

De nieuwsredacties van de 21e eeuw moeten ook een nieuwe, heldere weg inslaan in het besef dat zij, om gerechtigheid en rechten te bevorderen, de diversiteit moeten vertegenwoordigen van de gemeenschappen die zij bedienen. Regeringen moeten de veiligheid en onafhankelijkheid garanderen van journalisten die steeds vaker worden aangevallen, worden gevangengezet of gedood in de frontlinie van deze oorlog tegen de feiten.

Wij, Nobelprijswinnaars van over de hele wereld, sturen een gezamenlijke boodschap: samen kunnen we deze aanval van bedrijven en technologie op onze levens en vrijheden stoppen, maar we moeten nu handelen. Het is tijd om de oplossingen die we al hebben te implementeren om de journalistiek opnieuw op te bouwen en de technologische architectuur van wereldwijde dialoog terug te winnen voor de hele mensheid.

Wij roepen alle rechten respecterende democratische regeringen op om:

1. van techbedrijven te eisen dat ze onafhankelijke effectbeoordelingen van de mensenrechten uitvoeren die openbaar moeten worden gemaakt, en transparantie te eisen over alle aspecten van hun bedrijven: van contentmoderering tot de effecten van algoritmes, gegevensverwerking en integriteitsbeleid.
2. het recht van burgers op privacy te beschermen met krachtige wetten inzake gegevensbescherming.
3. misbruiken tegen de vrije pers en journalisten wereldwijd publiekelijk te veroordelen en financiering en bijstand toe te zeggen aan onafhankelijke media en journalisten die worden aangevallen.

Wij roepen de EU op om:

4. ambitieus te zijn bij de handhaving van de Digital Services and Digital Markets Acts (Wet inzake Digitale Diensten en Wet inzake Digitale Markten), zodat deze wetten meer inhouden dan alleen 'nieuwe bureaucratie' voor de bedrijven en hen in plaats daarvan te dwingen veranderingen aan te brengen in hun bedrijfsmodel, zoals het beëindigen van algoritmische versterking die grondrechten bedreigt en desinformatie en haat verspreidt, ook in gevallen waarin de risico's buiten de EU-grenzen ontstaan.
5. dringend wetgeving voor te stellen om monitoringreclame te verbieden, aangezien deze praktisch fundamenteel onverenigbaar is met de mensenrechten.
6. de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) van de EU adequaat te handhaven, zodat de rechten van mensen met betrekking tot gegevens eindelijk realiteit worden.
7. in de komende European Media Freedom Act (Europese wetgeving inzake mediavrijheid) sterke garanties op te nemen voor de veiligheid van journalisten, de duurzaamheid van de media en democratische garanties in de digitale ruimte.
8. mediavrijheid te beschermen door desinformatie vooraf af te snijden. Dit betekent dat in nieuwe technologie- of mediawetgeving geen speciale uitzonderingen of afspraken voor

organisaties of personen mogen worden opgenomen. Gezien de geglobaliseerde informatiestromen zou dat een blanco cheque geven aan regeringen en niet-overheidsactoren die op industriële schaal desinformatie produceren om democratieën te schaden en samenlevingen waar dan ook ter wereld te polariseren.

9. de buitengewone lobby-machinerie, de astroturfing-campagnes en de wervingdraaideur tussen de grote techbedrijven en Europese overheidsinstellingen ter discussie te stellen.

We roepen de VN op om:

10. een speciale gezant van de Secretaris-Generaal van de VN aan te stellen die zich richt op de veiligheid van journalisten (Safety of Journalists; SESJ) en die de huidige status quo ter discussie stelt en misdaden tegen journalisten eindelijk strenger bestraft.

Ondertekend door:

Dmitry Muratov, winnaar van de Nobelprijs voor de Vrede in 2021

Maria Ressa, winnaar van de Nobelprijs voor de Vrede in 2021